

Prof. univ. dr. Mihaela Tăbârcă
Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție

Drept procesual civil

Vol. II. Procedura contencioasă în fața primei instanțe.

Procedura necontencioasă judiciară

Cuprins

1. SESIZAREA INSTANȚEI DE JUDECATĂ	1
1. Reguli generale privind cererile în justiție	2
2. Procedura prealabilă	17
2.1. Aspecte generale	17
2.2. Procedura prealabilă prevăzută de Legea nr. 554/2004	22
2.3. Somația în procedura ordonanței de plată.....	25
3. Cererea de chemare în judecată	26
3.1. Cuprins	26
3.2. Sancțiunea pentru lipsa elementelor cererii de chemare în judecată	40
3.2.1. Lipsa elementelor esențiale	41
3.2.2. Lipsa elementelor neesențiale	46
3.3. Înregistrarea și verificarea cererii de chemare în judecată,	
constituirea și repartizarea dosarului	46
3.3.1. Înregistrarea și verificarea cererii.....	46
3.3.2. Constituirea, înregistrarea și repartizarea dosarului	67
3.3.2.1. Constituirea și înregistrarea dosarului	67
3.3.2.2. Repartizarea dosarului.....	72
3.3.3. Reprezentarea judiciară a părților în caz de	
coparticipare procesuală	74
3.4. Fixarea primului termen de judecată și luarea de măsuri	
pentru pregătirea judecării.....	79
3.4.1. Fixarea primului termen de judecată.....	79
3.4.2. Măsuri pentru pregătirea judecării	85
3.5. Efectele formulării cererii de chemare în judecată	88
3.6. Modificarea cererii de chemare în judecată	90
4. Întâmpinarea	100
4.1. Scop și cuprins	100
4.2. Procedura întâmpinării.....	104
4.2.1. Caracterul obligatoriu al întâmpinării	104
4.2.2. Termen de depunere. Sancțiunea nerespectării	107
4.2.3. Comunicarea întâmpinării.....	110
5. Cererea reconvențională.....	113
5.1. Noțiune și scop	113
5.2. Procedura cererii reconvenționale.....	117

Respect pentru	5.2.1. Caracterul facultativ al cererii reconvenționale	117
	5.2.2. Cuprinsul cererii reconvenționale	118
	5.2.3. Termen de depunere	121
	5.2.4. Judecata cererii reconvenționale	123
6.	Citarea și comunicarea actelor de procedură.....	126
6.1.	Noțiune și scop. Reguli generale	126
6.2.	Procedura citării și comunicării actelor de procedură.....	130
6.2.1.	Citația. Cuprins	130
6.2.2.	Înmânarea citației și a altor acte de procedură	142
6.2.2.1.	Locul citării	142
6.2.2.2.	Citarea prin publicitate	157
6.2.2.3.	Alegerea locului citării și comunicării actelor de procedură	165
6.2.2.4.	Schimbarea locului citării.....	168
6.2.2.5.	Termenul pentru înmânarea citației și a altor acte de procedură. Invocarea și înlăturarea neregularităților privind citarea	173
6.3.	Procedura propriu-zisă de comunicare.....	177
6.3.1.	Organele competente și modalitățile de comunicare	177
6.3.2.	Situații ce pot apărea la comunicarea citației sau a altui act de procedură.....	189
6.3.3.	Comunicarea directă între avocați sau consilieri juridici	194
6.3.4.	Comunicarea în instanță.....	199
6.3.5.	Cuprinsul dovezii de înmânare și al procesului-verbal	201
6.3.6.	Data îndeplinirii procedurii.....	206
6.4.	Termenul în cunoștință.....	208
6.4.1.	Regula	208
6.4.2.	Excepția.....	212
6.4.3.	Preschimbarea termenului.....	217
2.	PROCEDURA CONTENCIOASĂ ÎN FAȚA PRIMEI INSTANȚE	221
1.	Dispoziții generale.....	222
1.1.	Ședința de judecată.....	222
1.1.1.	Activitatea premergătoare ședinței de judecată.....	222
1.1.2.	Activitatea în timpul ședinței de judecată	228
1.1.2.1.	Rolul grefierului de ședință	228
1.1.2.2.	Atribuțiile președintelui completului	229
1.1.2.3.	Măsurile care pot să fie dispuse în dosare	236
1.1.2.3.1.	Amânarea cauzei.....	237
1.1.2.3.2.	Suspendarea judecării	243
1.1.2.3.3.	Judecarea procesului.....	243

VII

2.3.1.3.2. Admisibilitatea probelor	365
2.3.1.3.3. Încuviințarea probelor	368
2.3.1.3.4. Administrarea probelor	371
2.3.1.3.5. Aprecierea probelor	378
2.3.2. Dovada cu înscrisuri	378
2.3.2.1. Dispoziții generale	378
2.3.2.2. Înscrisul autentic	379
2.3.2.3. Înscrisul sub semnătură privată	386
2.3.2.4. Înscrisurile pe suport informatic	397
2.3.2.5. Duplicatale și copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată	401
2.3.2.6. Înscrisurile recognitive sau reînnoitoare	403
2.3.2.7. Regimul altor înscrisuri	404
2.3.2.8. Administrarea probei cu înscrisuri	405
2.3.2.8.1. Înscrisul se află în posesia părții care îl folosește	405
2.3.2.8.2. Înscrisul se află în posesia adversarului	410
2.3.2.8.3. Înscrisul se află în posesia unui terț	415
2.3.2.9. Verificarea înscrisurilor	418
2.3.3. Proba cu martori	433
2.3.3.1. Admisibilitatea probei cu martori	433
2.3.3.2. Administrarea probei cu martori	446
2.3.4. Prezumțiile	466
2.3.5. Expertiza	472
2.3.5.1. Încuviințarea expertizei și numirea expertului	472
2.3.5.2. Efectuarea expertizei	493
2.3.6. Mijloacele materiale de probă	505
2.3.7. Cercetarea la fața locului	510
2.3.8. Mărturisirea	512
2.3.9. Asigurarea probelor	526
2.4. Administrarea probelor de către avocați sau consilieri juridici	538
2.5. Unele incidente procedurale	547
2.5.1. Actele procesuale de dispoziție ale părților	548
2.5.1.1. Renunțarea	549
2.5.1.1.1. Renunțarea la judecată	550
2.5.1.1.2. Renunțarea la drept	559
2.5.1.2. Achiesarea	562
2.5.1.3. Tranzacția	569
2.5.2. Suspendarea procesului	575
2.5.2.1. Suspendarea voluntară	575
2.5.2.2. Suspendarea de drept	580

2.5.2.3. Suspendarea facultativă.....	587
2.5.2.4. Hotărârea de suspendare.....	598
2.5.2.5. Reluarea judecării procesului	602
2.5.3. Perimarea cererii	608
2.5.3.1. Aspecte generale.....	608
2.5.3.2. Procedura perimării.....	618
2.5.4. Contestația privind tergiversarea procesului.....	624
3. Dezbateră în fond a procesului	633
4. Deliberarea și pronunțarea hotărârii.....	637
4.1. Deliberarea.....	638
4.2. Luarea hotărârii	644
4.3. Judecata în complet de divergență	644
4.4. Minuta	648
4.5. Pronunțarea hotărârii.....	650
4.6. Renunțarea la calea de atac	655
5. Hotărârea judecătorească	656
5.1. Denumirea și clasificarea hotărârii.....	656
5.2. Redactarea și conținutul hotărârii	661
5.2.1. Redactarea hotărârii	661
5.2.2. Conținutul hotărârii	665
5.3. Comunicarea hotărârii.....	682
5.4. Cheltuielile de judecată.....	684
5.4.1. Conținutul cheltuielilor de judecată	684
5.4.2. Acordarea cheltuielilor de judecată	687
5.4.3. Exonerarea pârâtului de plată.....	703
5.4.4. Reducerea cheltuielilor de judecată	706
5.5. Termenul de grație.....	714
5.6. Efectele hotărârii judecătorești.....	718
5.7. Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii	737
5.7.1. Îndreptarea hotărârii	737
5.7.2. Lămurirea hotărârii	747
5.7.3. Completarea hotărârii	755
5.7.4. Aspecte comune	759
5.7.4.1. Obligatorietatea procedurii.....	759
5.7.4.2. Căi de atac	759
5.7.4.3. Suportarea cheltuielilor de judecată	760
5.8. Executarea provizorie	762
5.8.1. Executarea provizorie de drept.....	763
5.8.2. Executarea provizorie judecătorească.....	765
5.8.3. Suspendarea executării provizorii	767

3. PROCEDURA NECONTENCIOASĂ JUDICIARĂ.....	771
1. Dispoziții generale	772
1.1. Domeniu de aplicare	772
1.2. Instanța competentă	776
1.3. Cererea	779
1.4. Procedura de soluționare a cererii.....	780
2. Dispoziții speciale.....	786
2.1. Eliberarea de copii de pe hotărâri și de pe alte înscrisuri.....	786
2.2. Eliberarea unor bunuri	788
2.3. Inventarierea bunurilor minorului.....	789

1. Sesizarea instanței de judecată

Plan orientativ al capitolului

1. Reguli generale privind cererile în justiție
2. Procedura prealabilă
3. Cererea de chemare în judecată
4. Întâmpinarea
5. Cererea reconvențională
6. Citarea și comunicarea actelor de procedură

1. Reguli generale privind cererile în justiție

Tipuri de proceduri

1. Există două feluri de proceduri: contencioasă și necontencioasă.

Specific procedurii contencioase este existența unui diferend între părți, a unui conflict de natură juridică ce trebuie să fie tranșat de instanță. În debutul cărții a II-a „Procedura contencioasă” din Codul de procedură civilă, **art. 192 alin. (1)** arată că *pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime* (s.n.), orice persoană se poate adresa justiției prin sesizarea instanței competente cu o cerere de chemare în judecată. În cazurile anume prevăzute de lege, sesizarea instanței poate fi făcută și de alte persoane sau organe.

În schimb, procedura necontencioasă este străină de orice disensiune, de orice contrarietate de interese între părți, prin cererea adresată instanței neurmărindu-se obligarea adversarului la o anumită prestație, acțiune sau inacțiune, după caz. **Art. 527** din Cartea a III-a „Procedura necontencioasă judiciară” prevede că cererile pentru soluționarea cărora este nevoie de intervenția instanței, *fără însă a se urmări stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană* (s.n.), precum sunt cele privitoare la darea autorizațiilor judecătorești sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sunt supuse dispozițiilor prezentei cărți.

Reguli generale privind cererile

2. Regulile generale privind cererile adresate instanțelor judecătorești sunt înscrise în art. 148-152 C.proc.civ. și vizează:

- a) forma cererilor și elementele pe care acestea trebuie să le cuprindă;
- b) numărul de exemplare în care se întocmesc cererile;
- c) aspecte privitoare la înscrisurile anexate cererilor;
- d) situația în care cererea este formulată prin reprezentant;
- e) situația în care cererea este greșit denumită.

În măsura în care nu se prevede altfel, aceste reguli sunt aplicabile nu numai cererilor din procedura contencioasă, ci și celor formulate în cadrul procedurii necontencioase.

A) Forma și elementele cererilor:

3. Cât privește forma cererilor și elementele pe care acestea trebuie să le conțină, art. 148 C.proc.civ. stabilește o serie de condiții generale. Astfel:

1. Cererea se face
în scris. Conținutul cererii

3-1. conform **art. 148 alin. (1)**, orice cerere adresată instanțelor judecătorești trebuie să fie formulată în scris și să cuprindă indicarea instanței căreia îi este adresată, numele, prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, după caz, denumirea și sediul lor, numele și prenumele, domiciliul sau reședința reprezentanților lor, dacă este cazul, obiectul, valoarea pretenției, dacă este cazul, motivele cererii, precum și semnătura. De asemenea, cererea va cuprinde, dacă este cazul, și adresa electronică sau coordonatele care au fost indicate în acest scop de părți, precum numărul de telefon, numărul de fax ori altele asemenea¹⁾.

Expresia „trebuie”, folosită în prima teză a textului, denotă caracterul obligatoriu al formei scrise a cererii și al elementelor enumerate. În lipsa acestor elemente intervine nulitatea cererii, în condițiile art. 175 alin. (1) C.proc.civ.

În schimb, sintagma „dacă este cazul”, din teza a II-a, permite concluzia că mijloacele de comunicare arătate vor putea fi folosite în funcție de disponibilitatea părții. Așadar, „dacă este cazul” nu are neapărat semnificația deținerii sau nu de către parte a mijloacelor de comunicare respective, ci a faptului că este la libera sa apreciere dacă dorește sau nu să fie înștiințată în modul arătat. Rezultă aceasta cu mai mare evidență din art. 154 alin. (6) C.proc.civ., care arată că *dacă partea a indicat datele corespunzătoare în acest scop*, comunicarea citațiilor și a altor acte de procedură se poate face de grefa instanței și prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.

Este locul a sublinia că art. 148 C.proc.civ. nu se referă la o cerere principală²⁾, prin intermediul căreia este declanșată procedura judiciară, ci la cererile făcute pe parcursul procesului. Rezultă aceasta și din faptul că, potrivit textului, cererea va putea cuprinde și adresa electronică, numărul de telefon, numărul de fax etc. indicate „de părți”. Prin urmare, acela care depune o cerere cunoaște aceste elemente din dosar, ele fiind indicate anterior de o altă parte.

Forma scrisă a cererilor constituie regula. Atunci când a vrut să se deroge de la regulă, legiuitorul a prevăzut-o în mod expres.

¹⁾ Enumerarea mijloacelor de comunicare este numai exemplificativă, aspect care rezultă din expresia de debut – „precum” – și din expresia de final – „ori altele asemenea”.

²⁾ Conținutul cererii de chemare în judecată, al cererii de apel și de recurs este prevăzut în mod expres în art. 194, art. 470 și art. 486 C.proc.civ.

De pildă, **art. 148 alin. (4)** dispune că în cazurile anume prevăzute de lege, cererile făcute în ședință, la orice instanță, *se pot formula și oral* (s.n.), făcându-se mențiune despre aceasta în încheiere.

O altă excepție de la regula formei scrise a actului de procedură se găsește în **art. 148 alin. (2)**, care arată că cererile adresate, personal sau prin reprezentant, instanțelor judecătorești pot fi formulate și prin *înscriș în formă electronică* (s.n.), dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege¹⁾.

Iar în condițiile **alin. (3) al art. 148**, dispozițiile **alin. (2)** sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul în care prezentul cod prevede condiția formei scrise a susținerilor, apărărilor sau a concluziilor părților ori a altor acte de procedură adresate instanțelor judecătorești;

2. Cererea nu poate fi semnată

3-2. conform art. 148 alin. (5), dacă, din orice motive, cererea nu poate fi semnată la termenul când a fost depusă sau, după caz, la primul termen ce urmează, judecătorul va stabili identitatea părții prin unul dintre mijloacele prevăzute de lege, îi va citi conținutul cererii și îi va lua consimțământul cu privire la aceasta. Despre toate acestea se va face mențiune în încheiere.

Textul nu are în vedere omisiunea semnării cererii – situație în care se procedează așa cum prevede **art. 196 alin. (2) și (3) C.proc.civ.** –, ci imposibilitatea fizică de semnare, care decurge, eventual, din faptul că partea nu știe carte, este oarbă, paralizată etc.;

3. Timbrarea cererii

3-3. în condițiile art. 148 alin. (6), cererile adresate instanțelor judecătorești se timbrează, dacă legea nu prevede altfel²⁾.

Nerespectarea obligației de timbrare este sancționată cu nulitatea cererii, potrivit **art. 197 teza a II-a C.proc.civ.**

¹⁾ Conform **art. 4 pct. 2 din Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică**, în înțelesul legii, înscris în formă electronică reprezintă o colecție de date în formă electronică între care există relații logice și funcționale și care redau litere, cifre sau orice alte caractere cu semnificație inteligibilă, destinate a fi citite prin intermediul unui program informatic sau al altui procedeu similar.

²⁾ Potrivit **art. 1 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru**, acțiunile și cererile introduse la instanțele judecătorești, precum și cererile adresate Ministerului Justiției și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sunt supuse taxelor judiciare de timbru prevăzute în prezenta ordonanță de urgență.

B) Numărul de
exemplare

4. Cât privește numărul de exemplare în care trebuie făcute cererile, „dreptul comun” în materie îl constituie art. 149 C.proc.civ., dovadă trimiterile pe care alte texte le fac la acesta¹⁾.

Astfel, potrivit **art. 149 alin. (1)**, când cererea urmează a fi comunicată, ea se va face în atâtea exemplare câte sunt necesare pentru comunicare, în afară de cazurile în care părțile au un reprezentant comun sau partea figurează în mai multe calități juridice, când se va face într-un singur exemplar. În toate cazurile este necesar și un exemplar pentru instanță.

Pentru ca părțile să poată pune concluzii în deplină cunoștință de cauză asupra oricărui aspect ivit pe parcursul procesului, atunci când este stabilită obligativitatea comunicării unei cereri, aceasta trebuie făcută în atâtea exemplare câte părți sunt, plus un exemplar pentru instanță.

Dacă acela care depune cererea știe că adversarul său figurează în proces în mai multe calități juridice – stă în proces și în nume propriu²⁾ și în calitate de reprezentant al unei părți – sau mai multe părți au un reprezentant comun³⁾, atunci nu mai trebuie să depună atâtea exemplare câte părți sunt, ci este suficient un exemplar care să fie comunicat părții care are mai multe calități juridice sau, după caz, reprezentantului părților.

„Cererile” care
se comunică

5. Așa cum arătam cu referire la art. 148 C.proc.civ.⁴⁾, nici art. 149 C.proc.civ. nu vizează în principal cererile asupra cărora instanța trebuie să se pronunțe prin dispozitivul hotărârii, întrucât aspectul comunicării acestora este reglementat distinct⁵⁾.

¹⁾ De pildă, în cazul cererii de chemare în judecată, **art. 195** prevede, sub marginala „Numărul de exemplare”, că cererea de chemare în judecată se va face în numărul de exemplare stabilit la art. 149 alin. (1); în cazul întâmpinării, **art. 206 alin. (2) teza a II-a** prevede, sub marginala „Comunicarea întâmpinării”, că dispozițiile art. 149 alin. (1), (3) și (4) și ale art. 150 sunt aplicabile.

²⁾ Textul se referă la „partea” care stă în proces în mai multe calități juridice. Drept urmare, una dintre calitățile celui care figurează în proces trebuie să fie aceea de „parte”.

³⁾ Mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți au același apărător; același apărător îl reprezintă și pe intervenientul accesoriu, și pe cel în favoarea căruia a intervenit etc.

⁴⁾ M. Tăbărcă, *Drept procesual civil. Vol. I – Teoria generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 754.

⁵⁾ De pildă, sub marginala „Procedura de judecată. Căi de atac”, **art. 64 alin. (1)** arată că instanța va comunica părților cererea de intervenție și copii de pe înscrisurile care o însoțesc; sub marginala „Comunicarea cererii”, **art. 69 alin. (1)** prevede că cererea va fi motivată și, împreună cu înscrisurile care o

Textul se referă, generic, la orice fel de cerere înaintată instanței¹⁾.

Cazul cererilor verbale

6. Conform **art. 149 alin. (2)**, dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul prevăzut la art. 148 alin. (2), grefierul de ședință fiind ținut să întocmească din oficiu copiile de pe încheiere necesare pentru comunicare.

Atunci când legiuitorul a îngăduit ca o anumită cerere să fie făcută verbal în ședință, despre aceasta se va face mențiune în încheiere, așa cum prevede art. 148 alin. (2) C.proc.civ. Dacă există un text care să prevadă că încheierea se comunică sau judecătorul consideră că este necesară comunicarea pentru asigurarea dreptului la apărare al părții care nu a fost prezentă la termen²⁾, este în sarcina grefierului de ședință să facă din oficiu – deci, nu la cererea părților! – copii de pe încheiere. Costul efectuării acestor copii este suportat din fondurile instanței, în lipsa unui text care să prevadă altfel.

Nu se depun
exemplare
suficiente -
consecințe

7. **Art. 149 alin. (3)** arată că dacă obligația prevăzută la alin. (1) nu este îndeplinită, instanța va putea îndeplini din oficiu sau va putea pune în sarcina oricăreia dintre părți îndeplinirea acestei obligații, pe cheltuiala părții care avea această obligație.

Însoțesc, se va comunica atât celui chemat în judecată, cât și părții potrivnice; sub marginala „Fixarea primului termen de judecată”, **art. 201 alin. (1)** prevede că judecătorul, de îndată ce constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, dispune, prin rezoluție, comunicarea acesteia către pârât, punându-i-se în vedere că are obligația de a depune întâmpinare, sub sancțiunea prevăzută de lege, care va fi indicată expres, în termen de 25 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată, în condițiile art. 165; sub marginala „Noțiune și condiții”, **art. 209 alin. (5) teza I** prevede că cererea reconvențională se comunică reclamantului și, după caz, persoanelor prevăzute la alin. (2) pentru a formula întâmpinare.

¹⁾ Sub marginala „Renunțarea la mandat și revocarea mandatului”, **art. 89 alin. (1)** prevede că renunțarea la mandat sau revocarea acestuia nu poate fi opusă celeilalte părți decât de la comunicare, afară numai dacă a fost făcută în ședința de judecată și în prezența ei; sub marginala „Desfășurarea procedurii”, **art. 1.030 alin. (5)** prevede că instanța va comunica de îndată reclamantului copii de pe răspunsul pârâtului, cererea reconvențională, dacă este cazul, precum și de pe înscrisurile depuse de pârât; sub marginala „Procedura de judecată. Căi de atac”, **art. 1.052 alin. (6) teza I** prevede că dacă s-au formulat opoziții la cererea de uzucapiune, acestea vor fi comunicate reclamantului, pentru a formula întâmpinare potrivit dispozițiilor de drept comun.

²⁾ De exemplu, judecătorul poate hotărî comunicarea încheierii în care au fost consemnate declarațiile verbale făcute de către reclamant în condițiile art. 204 alin. (2) C.proc.civ.

Față de **art. 200 alin. (1) și alin. (3) teza I**, conform cu care completul căruia i s-a repartizat aleatoriu cauza verifică, de îndată, dacă cererea de chemare în judecată este de competența sa și dacă aceasta îndeplinește cerințele prevăzute la art. 194-197 [**alin. (1)**]. (...) Când cererea nu îndeplinește cerințele prevăzute la art. 194-197, reclamantului i se vor comunica în scris lipsurile, cu mențiunea că, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării, trebuie să facă completările sau modificările dispuse, sub sancțiunea anulării cererii [**alin. (3) teza I**], s-ar părea că art. 149 alin. (3) C.proc.civ. nu este aplicabil în privința cererii de chemare în judecată.

Cu toate acestea, dacă din eroare s-a apreciat că cererea de chemare în judecată este făcută în număr suficient de exemplare și s-a fixat termen de judecată, se poate apela la corecția stabilită prin textul menționat.

Desigur, judecătorul are opțiunea între a proceda așa cum îngăduie art. 149 alin. (3) C.proc.civ. sau a suspenda judecata, în condițiile art. 242 alin. (1) C.proc.civ., față de expresia folosită în textul de principiu – „instanța *va putea*”.

8. În raport cu situația concretă din dosar, dedusă, în principal, din comportamentul procesual al părții care trebuia să fi depus numărul suficient de exemplare, instanța va decide dacă este cazul să pună în sarcina acestei părți îndeplinirea obligației înscrise în art. 149 alin. (1) C.proc.civ. sau în sarcina oricărei alte părți¹⁾.

Totuși, spre deosebire de ipoteza din art. 149 alin. (2) C.proc.civ., de această dată efectuarea de copii are loc „pe cheltuiala părții care avea această obligație”. Prin urmare, sumele necesare pentru efectuarea de copii nu vor intra în cuantumul cheltuielilor de judecată la care să fie obligat adversarul celui dator să depună copiile în măsura în care, eventual, el pierde procesul.

9. Din nou, prin excepție de la art. 149 alin. (2) C.proc.civ., sub aspectul suportării costului efectuării copiilor, **art. 149 alin. (4)** prevede că în cazul în care cererea a fost comunicată, potrivit legii, prin fax sau prin poștă electronică, grefierul de ședință este ținut să întocmească din oficiu copii de pe cerere, pe cheltuiala

Efectuarea
copiilor de către
alte părți

Cerere trimisă
prin fax
sau e-mail

¹⁾ În mod obișnuit, va fi aleasă partea care insistă în continuarea judecății. În lipsa unei asemenea părți, obligația poate fi pusă: în sarcina celui care se înfățișează înaintea instanței; în sarcina celui care a intervenit în favoarea părții care trebuia să fi depus numărul suficient de exemplare etc.

părții care avea această obligație. Dispozițiile art. 154 alin. (6) rămân aplicabile.

Trimiterea la art. 154 alin. (6) C.proc.civ. trebuie înțeleasă în sensul că și atunci când cererea este transmisă prin fax sau prin poștă electronică, copiile de pe aceasta pot să fie comunicate prin mijloace moderne, dacă partea căreia urmează să îi fie comunicate a indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop.

Pe de altă parte, se poate observa că, spre deosebire de situația de la art. 149 alin. (3) C.proc.civ., când instanța *va putea* îndeplini din oficiu sau *va putea* pune în sarcina oricăreia dintre părți îndeplinirea obligației de efectuare a copiilor, grefierul de ședință *este ținut* să întocmească din oficiu copii de pe cerere doar atunci când cererea a fost comunicată prin fax sau prin poștă electronică.

Copiile de pe cereri nu se certifică

C) Înscrierile anexate

10. Copiile făcute în condițiile arătate nu trebuie să fie certificate că sunt conforme cu originalul, o asemenea obligație fiind stabilită de art. 150 alin. (2) C.proc.civ. numai cu privire la înscrierile probatorii.

11. Modul în care trebuie procedat în privința înscrierilor probatorii care se depun odată cererea de dovedit este arătat în art. 150 C.proc.civ.

În condițiile **art. 150 alin. (1)**, la fiecare exemplar al cererii se vor alătura copii de pe înscrierile de care partea înțelege a se folosi în proces.

„Înscrierile de care partea înțelege a se folosi în proces” sunt înscrierile probatorii a căror administrare trebuie să fie încuviințată în condițiile art. 258 C.proc.civ.

Certificarea copiilor de pe înscrieri

12. Conform **art. 150 alin. (2)**, copiile vor fi certificate de parte pentru conformitate cu originalul.

Nerespectarea acestei formalități – instituită pentru a împiedica folosirea de înscrieri falsificate, întrucât partea care certifică înscrisul poate răspunde penal atunci când copia nu este conformă cu originalul – dă dreptul instanței să-i ceară părții să procedeze la certificare, sub sancțiunea de a nu se ține seama de înscris.

Împrejurarea că, în temeiul **art. 292 alin. (2)**, dacă înscrisul este depus în copie, partea care l-a depus este obligată să aibă asupra sa originalul și, la cerere, să îl prezinte instanței, sub sancțiunea de a nu se ține seama de înscris, nu înseamnă că, prin simpla înfățișare a originalului, neurmată însă de certificare, înscrisul dobândește valențe probatorii.

Alin. (2) al art. 292 C.proc.civ. urmează alin. (1) care stabilește, autoritar, că înscrisurile se depun în copie certificată pentru conformitate. Așadar, neîndeplinirea obligației de certificare și, cu atât mai mult, refuzul certificării, atrage înlăturarea înscrisului din proces.

13. Până la ce moment al procesului poate să fie îndeplinită obligația de certificare, în așa fel încât proba să poată fi administrată, iar instanța să ia înscrisul în considerare?

Certificarea trebuie să fie făcută până cel mai târziu la momentul fixat de instanță prin încheierea de încuviințare a probelor.

Art. 258 alin. (2) arată că încheierea prin care se încuviințează probele va arăta faptele ce vor trebui dovedite, mijloacele de probă încuviințate, *precum și obligațiile ce revin părților în legătură cu administrarea acestora* (s.n.).

Or, certificarea poate să fie o astfel de obligație necesară pentru administrarea probei cu înscrisuri.

14. Conform **art. 150 alin. (3)**, se vor putea depune în copie numai părțile din înscris referitoare la proces, urmând ca instanța să ordone, dacă va fi nevoie, înfățișarea înscrisului în întregime¹⁾.

Instanța ar putea ordona depunerea întregului înscris și din oficiu, iar nu doar la cererea adversarului celui care se folosește de înscris.

Este la latitudinea judecătorului motivul care îl determină să ceară înfățișarea înscrisului în întregime, cel mai adesea el procedând astfel pentru a examina corelația ce ar putea să existe între partea de înscris depusă și restul înscrisului.

Și atunci când se face aplicarea art. 150 alin. (3) C.proc.civ. trebuie să se țină seamă de prevederile art. 294 C.proc.civ.²⁾.

¹⁾ În art. 133 alin. (2) din *Legea nr. 1/1911 privitoare la procedura civilă ardeleană* se arată că, dacă numai unele din înscrisuri au importanță, e suficientă anexarea unui extras care să cuprindă introducerea înscrisului, partea de importanță, cuvintele cu cari se încheie înscrisul, data lui și subscrierile.

²⁾ Sub marginala „Cazuri de respingere a cererii de prezentare a înscrisului”, **art. 294 alin. (1)** prevede că judecătorul va respinge motivat cererea de depunere la dosar a înscrisului, în întregime sau *în parte* (s.n.), când: 1. conținutul înscrisului se referă la chestiuni strict personale privind demnitatea sau viața privată a unei persoane; 2. depunerea înscrisului ar încălca îndatorirea legală de păstrare a secretului; 3. depunerea înscrisului ar atrage urmărirea penală a părții, a soțului sau a unei rude ori afin până la gradul al treilea inclusiv.